

ШУМАДИЦКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Пенатовићъ.

ТЕЧ. IV. {

Овај листъ излази вторникомъ и петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 4 цванцима.

} № 50.

МОРСКІЙ РАЗБОЙНИКЪ.

(продужено)

„О бѣдна майко моя! И я самъ дакле кѣи морскогъ разбойника? То е горко проклетство судбине! Лизбето, ако милосрдїа према мени осећате, водите ме одавде — ни часа нећу више да проведемъ подъ овимъ кровомъ.“

„Полако дете мое, неиде се тако на путь; морате баремъ вашъ накитъ и драгоценности са собомъ понети; оне вамъ могу одъ потребе быти.“

„Ништа дирнути нећу; све е то убиствомъ стечено! Све е то предъ очима моимъ криво!“

„Слушайте, Арабела! вы имате баръ надъ овимъ златомъ право — то е наслѣдіе ваше матере. Овај самъ я сандучићъ за васъ досадъ сачувала!“

„Одъ мое майке?! О, то ћу га узети; но оно ће ми светина быти, нико га ми одтргнути не може! — Садъ айдемо! нешто ме насилу одавде одвлачи!“

„Айдмо дакле! докъ я зовнемъ Карла, да насъ до вароши допрати, вы се спремите.“

Лизбета оде. Арабела е ужаснута была одъ оногъ, што е чула, да се у соби ни осврнути не хтела, докъ се годъ нѣна прїятельница вратила не, и узевши е за руку; изъ себе е извела. Но текъ што су у авлію сиили были, и вратници се приближили, стане їмъ донъ Дїего — Антаръ на путь. „Куда ћете у ово доба? — Я мислимъ да е поноћъ прешла!“

Нїедна се неусуди одговорити.

„Заръ ме не познаете? Бела, дете мое! ты бы добро учинила, да се покою предашь; еръ ћу те уутру рано у Гибралтаръ водити. Зато лаку ноћ! Иди у свою собу. А ты деране, донеси ми свећу и чашу вина, брзо!“

При овимъ речима отрчи Карло узъ мердевине, да заповѣсть свогъ господара изврши, когъ е строгость добро познавао.

Ове ноћи не се нїедно око затворило. Свеће су у свима собама до белогъ дана гориле. — —

Зданїе, кое е пребогатый трговаць, донъ Дїего, у Гибралтару имао, наликъ е заиста было у красоти своїой на какву палату. — Данасъ се озари унутрашность нѣгова као

каквомъ чародѣйномъ сїиношћу и блескомъ. Донъ Дїего чинїо е веселъ, да бы томъ приликомъ свою прекрасну кѣерь у светъ увео и съ нѣимъ упознао. Нѣно появльнѣ у сали произвело е велико удивльнѣ, накитомъ и хальїинама светлила се она као звезда даница. Донъ Мигуель їой се приближи, и узме нѣну руку изъ руке отчїне. Бела е све трпљиво сносила. Мигуель е престава гостима као свою невѣсту, и све їй на свадбу позове. Девочница е ова то све съ найвећомъ мукомъ сносила, и често е на врата погледала, као да се каквомъ избавителю нада; свакій се томе чудїо, еръ не нико знао, да е сирота Арабела робкиня, и да за избавителѣмъ чезе.

Садъ се изненада зачуе ужасна вика изъ преднѣ сале, све потрчи къ вратима. Палата е сва у пламену была — мора быти да се кои уборъ на зидовима одъ тиланглетта запалио, еръ се ватра брзо распростирала. Забуна е была велика тако, да су Арабелу, кѣерь домаћининову сасвимъ натрагъ потиснули и забыли были, она загушена димомъ была се обнесвестила и на патосъ пала. Већ се пламень приближавао нѣой, већ е почео нѣне свилене танке хальїине лизати, кадъ ал' некїй висоць човекъ крозь прозоръ у салу скочи, у снажне руке свое Арабелу счепи и напољ е опетъ крозь прозоръ изнесе.—

Нико не ни смотрїо Родрига, ни кудъ е онъ са своїомъ миломъ невѣстомъ отишао. Кратко време затимъ, стропшта се съ ужаснимъ трескомъ величествена палата донъ Дїего. Ко е могао и помислити, одкудъ е та ватра произишла?! —

Донъ Дїего е са дивльимъ укоченимъ погледомъ сматрао усїяну хрпу ону, остатакъ свогъ величества и богатства. Онъ е сиромашни, него млогїй просякъ постао — еръ е свое едино дете изгубїо! — Сасвимъ се было променио, прва можда суза одъ нѣговогъ детинства появила се на нѣговимъ образима. Први знаци каїя обузму му срце нѣгово, и претили су нѣгову моћ и духъ сасвимъ сломити.

Поредъ нѣга стаяше Мигуель, као што се Чередињъ назива, и сматраше га са пакоснимъ онимъ смешенѣмъ, кое се увекъ на нѣговомъ лицу вићало.

— „Шта мислите, Дїего? Да неброите благо ваше у томъ пепелу? — Имайте доброту одговорите ми! што я душте, кадъ се не може предругоачити, шта е было, было!“ —

„Да ми ніе кѣи моя изгорила — све бы друго пре-
жаліо! Но наравно вы ме не разумете!“

— „Каква є велика несрећа за єдномъ женомъ? А-
рабела є истина была лепа као хурія, достойна є была
каквогъ султана. И я бы є зацело после Селиму
уступіо. — Ал' ко ће се са случаємъ борити. Маните
се Дієго.“ —

„Идите! Вы незнате шта говорите! маните ме се!“

— „Ха! безумный! Зарь ты забравляшь ко самъ
я?“ —

„Вы ми недате то никадъ забравити. Зашто се
смеете моіой несрећи?“

— „Ерѣ никадъ тако лудъ быо ниси као садъ. Тако
ми пророкове браде, ты си и плакао! — Та шта є то?
— Зарь се несєћашъ оногъ времена, кадъ си у Малаги
къ мени дошао, и молио ме, да те къ себи на бродъ при-
мимъ, да те моимъ повѣреникомъ учинимъ, обећаваюћи
ми чудеса юнаштва твога? Ха? пакъ шта є садъ одъ
тебе? — Несєћашъ ли се, да си другій данъ, кадъ самъ
те приміо, напао быо на єдну енглеску лађу и отео є! —
Колико си нѣи онда ты самъ твоіомъ рукомъ убіо; па о-
петъ ниси плакао, а садъ плачєшь?!“ —

„Чередице Барбароса! вы сте были мой злый де-
монъ. Зарь и садъ оѣете да ме мучите? Недражите ме
далѣ — ил' може быти између насъ несреће!“

— „Шта? усуђуєшь се и да ми претишь? О, твоя
ме слабость весели! Ты, коме є само збогъ саюза са
многъ у Шпаньолской смртна пресуда изречена! Иди!
одкри се правительству као корзаръ (разбойникъ мор-
скій), да дознашь, колика є цѣна на твою главу ставлѣ-
на. — Да ниси у najlepшемъ веку, я бы мислио, да те
є старость на то склонила. — Зарь ти мислишь то є до-
ста рећи: Чередице Барбароса, нећу више съ вама ни-
шта да имамъ посла — я васъ се одричемъ! — Но я те
непуштамъ Дієго! — Я ћу ти блага доста дати — али
твоя мишица принадлежи мени, — она ме мора одъ оны
ласа бранити, кои ме гоне.“ —

„Зарь самъ я бѣдный робъ блага, да вы тако мени
говорите?“

— „Будите спокойни Дієго! Вы ѣете помоћу моіомъ
быти великій человекъ! Зарь мислите, да мене мое станѣ
задоволява, да самъ я повелительство Солimana I озби-
ля приміо и покорио му се? Све є то изъ политике чи-
нѣно. Но скоро ћу се я ослободити покровительства
стамбулскогъ, и изгублѣну круну брата мога Хорука гор-
до на мою главу метнути, онда ћу васъ за вашу помоћь
царски наградити! Фатиму, мою najlepщу и наймилию
робиню, поклониху вамъ, ако оѣете.“ —

„Зарь вы мислите, да самъ я плотской страсти та-
ко оданъ, да ме може такво обећанѣ раздражити? Я не-
захтѣвамъ ништа одъ васъ, а юшь найманѣ жену! Ал' се
борити оћу, оћу саблю мою у врућой крви да купамъ,
давићу и убіяћу као крвожедна зверь. И са самимъ ћу
се ѣаволомъ борити. Имате право! Я самъ на то роѣнѣ,
ерѣ самъ проклетъ! — О, Селма! Арабела! вы ѣете Ан-
тара и мртве проклинати!“

— „Та Антара є давно нестало! Вы сте одсадъ донѣ
Дієго, а не Антаръ! Друго име, другій человекъ! Айдете
са многъ!“ —

„Добро дакле! Ево ме, я вамъ и тако небы могао у-
тећи!“

Чередицѣ є быо съ тимъ задоволянь, ерѣ безъ юнач-
когъ Дієга ніе могао быти. Овай пакъ у срцу ніе ништа
друго осєћао осимъ крвне освєте. И тако ова два най-
већа неприятеля удале се одъ развалина ове палате и са
Шпаньолске землѣ засвагда.

(свршиће се)

З А Т В О Р И.

(край)

Изъ досадашињгъ описа велике брижливости држа-
ве у смотреню построєня зданія као изъ слѣдуюће пред-
ставе особитогъ стараня у смотреню управе и поступка
са сужнима заключавамо, да се поставлѣна цѣль помоћу
оваковы затвора уобште сигурно достизава. Са сужнима
се човечно и разумно поступа, они уживаю могуће угод-
ности, тѣлесно и душевно остаю крѣпки и юшь се раз-
вѣваю, нравствєно се непурушаваю него побольшаваю, не-
проводе време беспослєни, нити су посломъ пренапрегну-
ти, него раде, и то съ вољомъ, почемъ отудъ користи у-
живаю, ерѣ што зараде, остає їмъ по некомъ одбит-
ку као нѣювъ капиталъ, кои їмъ се, почемъ казнѣ од-
леже, у руке преда.

Овакова цѣль и овакова средства изискую наравно
особитый персоналъ, кои ће заведеніємъ строго у духу
цѣли управляти. Предстойникъ цѣлогъ заведения є упра-
витель, зрѣо, разборитъ, изображенъ, благъ и у дужности
строгъ человекъ, коме є успѣхъ заведения скоро цѣль жи-
вота, и кои и данъ и ноћ о сужнима бринући се по зна-
ню и искуству свомъ овако съ нѣима поступа, како ће
се намѣри закона наиболь угодити. Онъ є сужнима о-
тацъ, свакога савѣтує и исправля. Онога, кои се попра-
вио, воли и пріятель му є више но предпоставлѣный, али
и према ономъ є строгъ, о комъ слабе надежде има, да
ће се поправити. Но ова строгость непређе никадъ у
ярость и суровость: та за нѣга бы стыдно было, према
сужномъ, кои є сасвимъ у нѣговой власти, нечовечно по-
ступати; напротивъ онъ пати често више одъ сужны но
они одъ нѣга; али онъ увиђа, да се нѣи ради жертвовати
мора, да є онъ средство, а сужни да су цѣль. Зато и у-
мѣрава казни, текъ да кривца къ поправлѣню склони, али
га одма и награди, како се овай поправи, да бы у нѣму
голю къ поправлѣню разбудіо и увећао.

Према оваковомъ управителю мора се наравно и о-
стали персоналъ изабрати. Свєщеникъ (или више нѣи)
порєдъ извршаваня обичне вѣроисповѣдне дужности ради
заєдно съ управителѣмъ неуморно о укреплѣню срца
сужны у моралу и побожности; онъ обиђе своє сужне и
више пута на данъ остане кодъ кой и по више сатїй.
Тако и остали служительи као лѣкаръ, надзиратель, кан-
целарійскій и економный персоналъ, чувари, одговараю
владаню и поступку управителя, кои на све мотри, сва-

шта наређује и о свачемъ и одъ свакогъ строго рачунъ тражи.

Животъ сужњи одговара савршено дѣли. Мисли се, да живомъ човеку обично нема само несносіе него у истъ ма и корисніе казни, но одлученостъ одъ свакогъ саобраћаја съ другимъ (нарочито свога реда) людима. Тимъ се и ови затвори одъ други разликују, што сужњи или за дѣло време свогъ затвора нити кога виде, нити съ кимъ кою рѣчь проговоре, изузимаюћи управителя, свештеника, лѣкара и по нужди чувара; или што они, ако се съ другимъ сужњима и састаю, съ истима се опетъ и неразговараю. Кодъ едногъ начина сѣде сужњи и даню у својој соби, тамо раде, тамо еду и спаваю; кодъ другогъ начина раде и еду заедно, но нико ништа неговори. Свакомъ се зада дневный посао, како е кога занатъ и способностъ; кои више уради, тога похвале и учине му многе олакшице, а и онъ самъ себи тимъ капиталъ умложавя; кои мањ уради, казни се лошомъ раномъ и лошимъ затворомъ. Вѣшти и уредни сужњи поучаваю друге, и одликују се као майстори больомъ платомъ и већомъ угодности. Кадъ човекъ уђе у такавъ затворъ, рекао бы, да е велика каква фабрика, гдѣ е свакиј озбиљно и отресно за свой посао прионуо, као да му наручитель и муштерія за леђима стои и чека. После рада свакиј неко време по вољи употребити може, опетъ на радъ или на одморъ, па се потомъ иде у шетню, као што е горе описано. Управитель извѣштава власть о владаню поедини сужњи и дае миѣніе, да ли треба когъ, и кадъ, и како пре временна одъ затвора ослободити. Ослобођеникъ стои јошъ неко време подъ полицайнимъ надзоромъ, а нарочито приватна се друштва стараю одма о томе, да сужный може какавъ посао започети, подпомажу су га, и у свему му на руци. —

РАЧУНСКЕ ЗАГОНЕТКЕ.

0 0 0 0 0 0 IV. Избриши одъ овы 36 нула 6 тако, да
0 0 0 0 0 0
0 0 0 0 0 0 ти уздужъ и попреко у 6 редій по шесть
0 0 0 0 0 0
0 0 0 0 0 0 а у 6 редій по четири нуле остану.

а б V. Напиши броеве 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 у
в г: виду положеногъ X тако, да сума изъ брое-
д ва а и б буде равна суми изъ з и и; су-
е ж ма изъ е и е равна суми изъ г и ж; сума
з и изъ а, в, д, ж и и буде равна суми изъ б, г,
д, е, и з.

VI. Една е селянка носила яя на продаю, но пре него што на пјазу дође, прода у првој кући половину яя и къ тому јошъ $\frac{1}{2}$ яета; у другој кући прода одъ остатка половину и къ тому јошъ $\frac{1}{2}$ яета; у трећој кући прода опетъ одъ новогъ остатка половину и къ тому јошъ $\frac{1}{2}$ яета, и тимъ прода све. — Колико е она яя на продаю донела?

VII. „Дай ми, брате, едну ябуку одъ твојој, па да имамо еднако“ рекне сестра; „недамъ, дай ты мени едну одъ твојој“ одговори братъ; „то немогу“, рекне му она на то, „еръ бы я онда текъ половину онога имала, што бы ты имао.“ — Колико е кое имало?

VIII. Еданъ прекупаць купио баше соли, но у дућану немађаше друге мѣре до едне теразіе велике и едно оловно љуле одъ 40 ока. Мишляше се, како бы учинио, да съ овимъ љулетомъ сваку тежину измѣри, и смисля то, да ово љуле на такве четири нееднаке части подѣли, да сваку оку одъ 1 до 40 одеданпутъ измѣрити може. Наравно ће притомъ морати часъ по едно, часъ по два и три љулета на едну страну гдѣ ніе со, метати; часъ ће по кое љуле и на ону страну метати, гдѣ е со, текъ тако, да сваку оку, н. п. 1, 2, 5, 7, 10, 15, 19, 22, 29, 36 ока и т. д. одеданпутъ измѣри. — Колико е ока у свакомъ одъ овы љулета было?

Разрѣш. загон. у пр. брою. 36 гусака; еръ е 36 и 36 и 18 и 9 и 1 = 100.

ЗАЧИНИ.

Кои даръ неће попъ да прими, тай црквенякъ радо узме.

Са своимъ бичемъ и туђимъ коньима добро се вози.

Онъ е добаръ попъ, али рђавъ пророкъ.

Туђъ конь найбрже иде.

Плячка нечини човека богатимъ.

У рђавомъ народу постаю добри закони.

Бољ е узети одма ягнѣ, него парницу за овцу водити.

Стари су пророци помрли, а новима ништа невѣруемо.

ЖЕНА, СУПРУГА, ГОСПОЯ.

— Ове три речи есу за женске удате, вишегъ и среднѣгъ, грађанскогъ реда. Ако се мужко и женско узимаю, што су се завољали, онда е ово „жена“; и то е име истина најпостояніе, али и оно доста пута попусти у фарби, особито ако жена спочетка захтѣ быти госпоя. — Ако се мужко и женско узимаю по обичаю и околностима, т. е. по брачно-орточкомъ уговору, онда су „супругъ“ и „супруга“; а ако се узимаю јошъ да мужъ годинама, а жена речима буде старія, онда е ова „госпоя“. — Жена е рада да само мужу свомъ све по вољи чини; супруга, съ нимъ годъ се састане, родъ е; а госпоя стара се само, да се гостима и визитама дѣломъ и словомъ услужна покаже. — Жена е устална домаћица, супруга живи као да ништа ніе нѣно, а госпоя е многима, па и својој кући гостъ. — Договарамо се са женомъ, разговарамо се са супругомъ, проговоримо кою рѣчь съ госпоіомъ. — Жена е рада, да се новаць штеди, супруга га чува, госпоя му е врло милостива и неда му се ни скрасити у мужевлѣмъ заточенію. — Жена намъ брже разбія, супруга се стара како дугове да исплатимо, госпоя намъ помаже, да се конте учешћаваю. — Жена се стара о кући и дѣци, супруга мотри на трошкове, а госпоя највише настои, да цвѣта кућевна продня. — Жена се радуе, супруга оће, а госпоя захтѣва, да се понови. — Жена е сама узъ огњиште, супругу замѣнюе слушкиня, а госпоя издае заповѣсти преко друге слушкинѣ. — Кадъ се разболимо, жена

устае око насъ и понуђа насъ; супруга намъ да, што заиштемо; а госвоя насъ или и ногъ другогаъ запыта, како намъ е? — Кадъ умремо, жена за нама надъ дѣцомъ плаче; супруга погледи у ситну дѣду, а сѣти се прогрушане косе, па уздане; госвоя се бои, да ние јошъ съ коимъ тешка. — Жена насъ жали годину дана, па се уда; супруга јуче до преудае единако: тешко мени удовици; а госвоя носи неко време „црно“, — — понека и годину дана, кадъ јој лепо стои. —

М Р В И Ц Е.

— Учитель еданъ имао е обичай оштро викати на дѣцу, кадъ ѿ преслишава. Еданпутъ нѣговъ ѣкакъ прошавши крозь куйну учителѣву обори некако неотице чашу и разбие, но учини се тому невѣштъ и оде у школу. Случайно прозове учитель најпре онога, што е чашу разбио и повиче: „ко е створио овај свѣтъ?“ — Дѣте претрнувши одъ стра, одговори: „Ю, нисамъ я господине!“ — Учитель се јошъ већма особито на послѣднѣ рѣчи разгоропади. „Глупаче еданъ! я те пытамъ, ко е свѣтъ овај створио?“ — Дѣте задркти као пруть и са сузнимъ очима крозь плачь одговори: „я — я — я самъ, господине! — али васъ молимъ, опростите ми; нећу то никадъ више учинити.“ —

— Поета еданъ преда цару стихове, које е на похвалу нѣгову сачинио. Царъ узме стихове те, а преда му друге, које е онъ самъ направио. Поета ѿ прими, прочита, похвали и извади изъ цѣпа свога нешто новаца, понуди цара да ѿ прими и рекне му: „Да су само обстоятелства моя боля, я бы самъ вамъ радо и више дао;“ цару се допадне досѣтливость ова, и богато обдари поету.

— „Шта то радишъ брате?“ — пыташе еданъ абаѿија у Бѣограду едного селяка, кои е у своимъ колима дрва у Бѣоградъ дотерана наређивао и болѣ главнѣ покрај ступаца на угледъ стављао; на то му овај безъ многогъ размишляваня одговори: „Шарамъ, брате, гуњићѣ, да га болѣ продамъ.“ —

— Еданъ одъ чиновника финансѣ запыта еданпутъ познатога Чича Гавру колачара, кадъ е овај држећи свою котарицу паре и колаче брояо: „Шта то радишъ, Чича Гавро?“ — „Шконтiramъ касу, господине“; одговори му онъ.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— *Остд. п.* Штета коју су саюзници у борби одъ 6. т. претрпѣли, врло е велика. Ген. Пелисѣ каже истина у својој депеши, да му е немогуће губитке саюзника казати, али су притомъ ямачно люди као сноплѣ падали, иначе небы онъ заповѣдио, да се саюзници после тако крвавогъ судара натрагъ повуку, безъ да су и у чѣмъ успѣли. Остали генерали саюзнички были су одма съ почетка таковогъ наглогъ и жестокомъ воєваню противни, но морали су се врповномъ повелителю покоравати, кои е иначе истина много людство тропио, али е у своимъ плановима донда по већој части и успѣвао. Овај юришъ на малаковскѣй градишъ быо е најтеже

дѣло саюзника; вредіо е, да се коя иллада людіи и жертвует, али наравно да се Малаковъ узме; но судба тако нехтѣде. Ово е првый сударъ у Криму, гдѣ су Руси саюзнике јако узбили.

— Лордъ Рагланъ изъ Севастополя явля: Енглезы и Французы покушали су 6. тек. уютру юришъ на Редавъ и Малаковъ, но буду обадвои съ великимъ губиткомъ узбіени.

— Изъ Цариграда являю: Порта е заключила новъ заимъ одъ сто милиона франака подъ ествомъ енглескогъ и французскогъ правительства. Свакѣй данъ стяку лаѣе съ равнѣицима изъ Црногъ мора.

— *Ендеп. белжъ* доставля депешу графа Буола одъ 8. Мая, коя е съ тога особито важна, што Аустрија стално притомъ остае, да се у никакавъ рать упуштати неће, и да единако познате четири точке мира усвоива.

— *Монитеръ* доноси едну депешу ген. Пелисѣ, у којој овај вели: Премда су насъ Руси 6. тек. надбили, чини намъ се, да су се јако онимъ юришомъ застрашили, ерѣ су цѣлу ноћ изъ своју топова преко насъ пуцали.

— У парламенту е велика повика на Русію, што су у Хангеу руски војници енглескѣй чамаць съ парламентарскомъ флагомъ напали и людство потукли. Енглеско правительство захтѣва одъ Русіе, да ск проузрокователни овогъ убиѣства казне. Како е ова сваръ текла, зна парламентъ само по казваню едного прица; видићемо, шта ће Руси одговорити.

— *Монитеръ* явля, да су царскимъ декретомъ камаре позвате, које ће 2. Юлія по рим. у Паризу свое сѣднице почети, и додае да ће оне финансијална пытаня рѣшавати.

— Изъ Цариграда являю, да е у Авлону (у Албаніи) едина турска лаѣа съ 51 лицемъ млади робова оба пола изъ Триполиса приспѣла, а по казваню капетана долазе за ѣнимъ и више такovy лаѣа. Енглескѣй конзулъ е кодъ турски властей толико успѣо, да се капетану овомъ недозволи далѣ пловати, докъ се стваръ та неиспыта.

— Князь Горчаковъ, кои е досадъ привременый рускѣй посланикъ у Бечу быо, потврѣенъ е за дѣйствителногъ; и сто е тако тайный совѣтникъ Титовъ постао дѣйствителный посланикъ у Штутгарту, но онъ ће до конца овогъ мѣсеца јошъ у Бечу остати.

— Крунисанѣ царя Александра II. држаће се у Петербургу Августа мѣсеца.

— Анапу су Руси истина оставили, пошто су све топове зачѣпили и остало оружје и рану, што нису могли са собомъ понети, уняштили; али саюзници нису Анапу заузели, него засадъ владаю тамо чете разны околны горски народъ, које су безъ дисциплине и топова.

— Единако доставляю обе бореће се стране, да ѿимъ много одъ неприятели пребѣгаваю. Саюзници веле, да ѿнима Поляци добѣгаваю, а Русима бѣжи, као што хамбуршке новине пишу, свака вѣра саюзника, и то не изъ политичны узрока него зато, што немаю свѣже воде и мяса, и што ѿимъ е садъ на овимъ врућинама то утолико теже сносити.

Течай новаца: сребро 126% дукати по 5 фор. 49 кр ср. за банке.